

Asia: VN/14995/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

Alko Oy:n lausunto

Valtiovarainministeriön luonnos (VN/14995/2025) hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Valtiovarainministeriö esittää viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korottamista keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla vuoden 2026 alussa. Lisäksi ministeriö ehdottaa, että alkoholi- ja alkoholijuomaverot sidottaisiin kaikkien juomaryhmien osalta pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksiin toteutuneisiin muutoksiin. Muutoksilla tavoitellaan noin 40 miljoonan euron alkoholiveron tuottoa vuonna 2026.

Alko Oy esittää lausuntonaan, että veronkorotus toteutettaisiin esityksen sijaan seuraavasti:

- Oluen verotusta korotettaisiin 37,50 senttiin (verotus olisi alhaisempi kuin vuoden 2023 taso 38,05 senttiä) senttilitralta etyylialkoholia. Tämä nostaisi oluttölkkin hintaa noin 2 senttiä. Korotus toisi valtiolle vuodessa noin 20 miljoonan euron verotuoton.
- Enintään 8 % viinien ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien verotusta korotettaisiin samalle tasolle kuin nykyisin yli 8 % ja enintään 15 % viinien (4,56 euroa/litra valmista alkoholijuomaa), mikä kerryttäisi noin 15 miljoonaa euroa vuodessa.

- Kaikkiin alkoholijuomatuoteryhmiin tehtäisiin 0,7 prosentin indeksikorotus vuoden 2026 alussa esitetyn 1,4 prosentin sijaan.
- Alkon ehdottamalla korotuksilla saataisiin valtiovarainministeriön esittämä 40 miljoonan euron verotuottotavoite vuonna 2026.
- Ennen esitettyjä vuoden 2027 alkoholiveron indeksikorotuksia alkoholiverotuksen ja sen tason vaikutuksia tulisi arvioida huolellisesti tilastoimattoman kulutuksen, valtion verokertymän, Alkon ja muiden alkoholialan toimijoiden toimintaedellytysten näkökulmasta.

Perusteluina ehdotukselle esitetään seuraavaa:

- Verotuksen tasokorotukset kohdennettaisiin suomalaisten eniten kuluttamaan olutkategoriaan ja alkoholilain myötä laajempaan vähittäismyyntiin tullessiin enintään 8 % viineihin ja muihin käymisteitse valmistettuihin alkoholijuomiin. Eesityksen mukaista tasokorotusta ei toteutettaisi yli 8 % viineihin, joiden alkoholiverotus on jo tällä hetkellä korkeammalla tasolla.
- Valviran mukaan Suomessa myytiin vuonna 2024 olutta 345 miljoonaa litraa. Oluen osuus myydyistä alkoholilitroista on lähes 70 %, ja olut on suomalaisten eniten ostama alkoholijuoma.
- Kesäkuussa 2024 voimaan tullut alkoholilain muutos enintään 8 % käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien myynnin laajentamisesta kasvatti niiden myyntiä 445 %. Näiden tuotteiden arvioitu kokonaismyynti vuonna 2025 on noin 10 miljoonaa litraa. Lakimuutos siirsi alkoholin myyntiä laajempiin myyntikanaviin (esimerkiksi päivittäistavarakaupoilla on 12-kertainen myymäläverkosto ja 20 % laajemmat myyntiajat Alkoon verrattuna).
- Alkoholiveroa on korotettu kymmenen kertaa vuoden 2004 jälkeen. Viimeisin korotus oli vuoden 2025 alussa, jolloin väkevien veroa nostettiin keskimäärin 4,6 %. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, Suomen alkoholiverotus on jo EU-maiden kireintä. Esimerkiksi 12 prosenttisen viinipullon alkoholivero Suomessa on 3,42 €, kun se on Ruotsissa 1,92 € ja Espanjassa 0 €.
- Valtiovarainministeriön esityksen mukainen viinien merkittävä veronkorotus (12 prosenttinen viini +0,61 €/pullo) kohdistuisi voimakkaimmin anniskelumyyntiin ja Alkon myyntiin. Korotus heikentäisi edelleen ravintolatoimialan ja Alkon toimintaedellytyksiä, sekä lisäisi entisestään alkoholin kulutuksen siirtymistä ravintoloista koteihin.
- Vuonna 2024 noin 14 % Suomessa kulutetusta alkoholista ostettiin ulkomailta. Matkustajatuonti Virosta, Latviasta ja Ruotsista on kasvussa.
- THL:n mukaan matkustajatuonti Suomeen vuonna 2024 oli yli 40 miljoonaa litraa alkoholia. Vuoden 2025 tilastoja ei ole saatavilla. Matkustajatuontikyselyn lukuihin tulee VM:n esitysluonnoksen mukaan suhtautua varauksella, koska kyselytutkimukseen sisältyy merkittävää epävarmuutta. Luvut voivat olla arvioituja korkeampia.

- Viro on korottamassa alkoholiveroa vuoden 2026 alussa 10 prosentilla (viinien vero ensi vuoden alussa 179,27 senttiä valmista alkoholijuomaa), mutta ero Suomeen (vuonna 2025 456 senttiä valmista alkoholijuomaa) olisi edelleen merkittävä.
- Esimerkiksi Alkon Pohjois-Suomen myymälöistä asiointia on siirtynyt Ruotsin Systembolagetin Haaparannan myymälään, jonka asiakkaista arvion mukaan 80-90 prosenttia on suomalaisia. Haaparannan myymälä on kooltaan 1500 m², eli yli kolminkertainen verrattuna Alkon myynniltään suurimpaan myymälään. Haaparannan kunnassa asuu noin 10.000 asukasta, joten myymälän koko on huomattavan suuri suhteessa paikkakunnan väestömäärään.
- Veronkorotukset lisäävät alkoholin matkustajatuontia ja ulkomailta tehtäviä verkko-ostoksia, joissa viranomaisilta saatujen tietojen mukaan verot Suomeen jäävät usein maksamatta.
- Alkoholin verkko-ostosten tilausmääristä ja sen kautta ostettavan alkoholin volyymeista on epätietoisuutta ja erilaisia käsityksiä. Alkoholin matkustajatuontia ja verkko-ostamista kartoittavan tutkimuksen tiedonkeruumenetelmä muuttui vuoden 2025 alussa ja siten tilastoimattomasta kulutuksesta ei ole saatavilla ajantasaista tietoa.
- Veronkorotuksen lisäksi hallitus valmistelee alkoholilain muuttamista (alkoholijuoman toimittaminen, etämyynti ja markkinointi, VN/1531/2024). Lakimuutoksen esitysluonnoksen mukaan tällä hetkellä vain murto-osasta ulkomaisista verkkokaupoista Suomeen ostetuista alkoholijuomista maksetaan verot asianmukaisesti. Etämyyntiä koskevan alkoholilakiluonnoksen mukaan vielä ei ole viitteitä siitä, että syksyllä 2024 voimaan tullut uudistus ostajan ja myyjän yhteisvastuullisuudesta olisi parantanut verojen maksua. Tullin arvion mukaan etämyyntiesitys pienentää verokertymää verollisen kulutuksen siirtyessä entisestään verottomaan kulutukseen.
- Valtio menettää arvioiden mukaan ulkomaisista verkkokaupoista ostetusta alkoholista verotuloja vuosittain vähintään kymmeniä miljoonia euroja. Tulli kertoi uusista rikosepäilyistä heinäkuussa 2025. Tullin epäilyn mukaan yksi nettikauppa olisi jättänyt veroja maksamatta Suomelle jopa 40 miljoonaa euroa. Verovalvonta on tällä hetkellä jälkijättöistä, sillä se perustuu pitkälti niukkeneviin viranomaisten valvonta-, tarkastus-, verotus- ja perintäresursseihin.
- Etämyynnin ja tilastoimattoman kulutuksen seurantaan tulisi kohdentaa viranomaisille (AVI, Tulli, Verottaja, Valvira, THL) lisäresursseja.
- Esityksessä ehdotetaan, että indeksikorotuksen pohjana käytettäisiin yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin pistelukujen keskiarvoa 12 kuukauden ajanjaksolta kesäkuusta toukokuuhun. Tätä keskiarvoa verrattaisiin edeltävän 12 kuukauden keskiarvoon. Mikäli ehdotettuun indeksikorotukseen siirryttäisiin vuoden 2027 alussa, tulisi ehdotuksen mukainen veronkorotus julkaista jo kesäkuun alussa. Ajankohdan aikaistaminen parantaisi alan toimijoiden mahdollisuuksia ennakoida ja suunnitella tulevia hinnoittelujaksoja.

Alkon erityistehtävän piiriin kuuluvien tuotteiden hinnoittelu poikkeaa muun vähittäiskaupan hinnoittelusta. Tuotteiden hinnoittelukertoimet ovat kiinteitä ja tavarantoimittajat määrittävät tuotteidensa lopullisen myyntihinnan. Alkon hinnoittelu on läpinäkyvää ja tuotteiden keskimääräinen myyntikate on 17 prosenttia. Vastuullinen toimintamalli on tasapuolinen kaikille toimittajille niiden koosta riippumatta.

Kunnioittavasti,

Helsingissä 19. päivänä elokuuta 2025

Alko Oy

Leena Laitinen

toimitusjohtaja

Anton Westermarck

talousjohtaja

Björklund Jonna
Alko Oy